

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. V. H. Союз: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ВІЙНУ З ЯПОНІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Американський уряд пильно слідкує за політичними подіями в Японії та приготується до кризи на тому фронті. Всі відомості, що звіттам приходять, вказують, що Японія готується на якийсь рішучий крок, тісно зв'язаний з розвитком мілітарних операцій на московському фронті. Президент Рузвельт від кількох днів студіює японську ситуацію, яка загострюється в міру поступу німецьких армій в СРСР. Уряд знає, що Німеччина робить сильний натиск на Японію та штовхає її до війни проти Союзного Союзу. З самої Японії, як рівнож з Китаю, надходять алармуючі вістки, що Японія не скриває того, що конфлікт між нею і Злученими Державами Америки недалекий. Очевидно, що японські чинники числяться з тим, що кожний їх рух, звернений в сторону Сибіру, викличе з боку Америки сильну реакцію.

ВАШИНГТОН ЗАДЕРЖУЄ ХОЛОДНУ КРОВ В ОБЛИЧЧІ ПОГАНІХ ВІСТОК З РОСІЇ.

ВАШИНГТОН. — Хоч з усіх сторін, а переді всім з Москви, надходять вістки, що не заповідають нічого доброго, урядові чинники стараються задержати холодну кров та спокій. Президент Рузвельт відбув довшу конференцію з амбасадором В. Филиппом, який на днях вернув з Італії. Амбасадор зложив голові держави докладний звіт про положення в Італії. Президент є рішучий за всяку ціну допомогти більшовикам та вдержати східний фронт, навіть як впаде столиця СРСР, Москва. Уряд, будучи приготуванням на найгірше, коли ходить про Росію, змагає до того, щоб дати як найбільшу поміч Британії, як також піддержати Туреччину, на яку Німеччина натискає щораз то більше.

ПРОЕКТ ЗМІНИ НЕВТРАЛЬНОСТІ ЗАКОНУ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНГТОН. — Комісія заграничних справ палати послів, обговоривши проект узброєння торговельних кораблів, післала його під загальну дебату до нищої палати. Прихильники зміни того закону твердять, що останні „піратські напади“ німецьких підводних лодок вистарчають, щоб переконати Конгрес про потребу такої зміни. Опозиція знову запевдає, що вона буде далі боротись всіми способами проти нового законопроекту.

ПО РОЦІ ЗМІНИВ СВОЮ ДУМКУ.

НЬО ЙОРК. — Відомий про-комуністичний конгресмен Вісо Маркантоніо, виступаючи на зібранні молоді в Мангетан Сентер, заявив, що прийшов час, коли Америка повинна вступити до війни. Якраз рік тому, коли ухвалювали закон про обов'язкову військову службу, Маркантоніо виступав зазв'язано проти того закону та називав Рузвельта „імперіалістом“.

ПЕРУ ПРОТЕСТУЄ ПЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИМ УРЯДОМ.

ЛІМА (Перу). — Подають, що перуанський уряд запротестував перед Злученими Державами в справі літаків, які були признані для Перу. Як відомо, ці військові матеріали, що вже були наладовані на кораблях і мали йти до Ліми, забрав департамент війни та призначив їх для Союзного Союзу.

МАРИНАРКА ГОТОВА УЗБРОЮВАТИ КОРАБЛІ — КАЖЕ НАКС.

ВАШИНГТОН. — Секретар мариначки, полк. Накс, заявив на пресовій конференції, що департамент мариначки поробив вже всі приготування для узброєння торговельних кораблів і жде лише на відповідне уповажнення Конгресу. Користи з узброєння торговельних кораблів будуть очевидні, говорив Накс, бо німецькі субмарини не будуть мати відваги впливати на поверхню та спокійно затоплювати американські кораблі, як це було недавно.

КОНФЕДЕРАТИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ЗАГРАНИЧНУ ПОЛІТИКУ РУЗВЕЛТА.

АТЛАНТА (Джорджія). — Вісімдесят-кілька літні делегати ветеранів-конфедератів, що відбули свою річну конвенцію, винесли резолюцію, в якій, осуджуючи Гітлера, заявили за повну піддержку заграничної політики президента Рузвельта. „Перемога Гітлера матиме великий відгомін в Полудневій та Середній Америці та буде такою-безпосередньою загрозою для нашої держави, що може прийти навіть до наших берегів“ — звучить згадана резолюція.

ЗВІЛЬНЯТЬ ДЕЗЕРТИРА БЕРГДОЛА.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — Військові влади є згідні зредувати свій присуд та випустити на волю Гровера Бергдола, колишнього дезертира з американської армії підчас першої світової війни. Таке може статися шойно тоді, коли цивільні влади теж заявляться за його звільнення. Бергдол, що тепер відсиджує кару 1½ літньої тюрми, мав внести прохання до департаменту війни в справі помилування, а військові влади рішили поставитися прихильно до цієї просьби.

МАЙОР ЕЛІОТ ПРО ДОПОМОГУ РОСІЇ В НАСТУПНУ ВЕСНУ

Відомий військовий знавець майор Дж. Ф. Еліот пише в „Нью Йорк Геральд Трібюн“ з дня 16. жовтня ц. р., що ніяка поміч Америки й Великої Британії не змінить тепер напрямку німецько-більшовицьких боїв під Москвою. Советські армії, що обороняють Москву, майже цілком відтіли від світа: здобувачи Орел, німці перетяли залізничний шлях Москва-Харків та відтіли зв'язок з Донецьким Басейном і Іраном. На півночі від Москви німці забрали Калінін і перетяли шлях Ленінград-Москва. Інші шляхи можливі, пише Еліот, але довгі та непрактичні. Якщо Москва впаде, тоді більшовицькі армії підуть за Волгу та Урал і звідтам будуть далі воювати проти німців. Колиж знова німці не поведуться на московському фронті, то вони можуть повернути цілу свою силу на Харків та приспішити окупацію решту України та Кавказу. На його думку, навіть коли німці заберуть Москву, Харків і Ростов над Доном, то це ще не означає катастрофу советської армії. Це є в інтересі Америки та Англії подбати про це, щоб червона армія, можливо й викинена цілком з Європи, мала чим далі боротися на наступну весну. Тому англійський та американський уряди, пише Еліот, повинні здати собі справу, що й найбільші зусилля не змінять тепер ситуації на московському фронті, а всіми силами повинні старатися дати якнайбільшу поміч Советам, щоб вони мали чим воювати на весну, тим разом з Азії. Майор Еліот твердить, що спроби Британії зробити наїзд на європейський континент, булиб дуже ризикові та більш як певно булиб засуджені на невдачу.

АМЕРИКАНСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ СВЯЩЕНСТВО Є ПРОТИ ВІЙНИ І ПОМОЧІ КОМУНІСТИЧНІЙ РОСІЇ

На основі переведеного референдуму, яке влаштував Католицький Комітет проти Війни поміж католицьким священством в цілій Америці, сконстатовано, що більш як 90% католицького духовенства Америки є проти участі Америки у війні та проти допомоги комуністичній Росії. На 34,616 анкетуючих, відповіло 13,155 священників, а з тих лиш 885 було за участю Америки у війні та 967 за допомогою Советському Союзі; решта, 12,308 з 232 чистими картками, спротивилася участі Америки у війні, а 11,880 заявили проти будьякої допомоги комуністичній Росії. Між тими, що брали участь в анкеті не було кардиналів, архієпископів, єпископів та духовних капелянів з армії та мариначки.

МОСКВА ГОТУЄТЬСЯ ДО ОСТАННЬОЇ ОБОРОНИ; ПОЛОЖЕННЯ ДУЖЕ ГРІЗНЕ

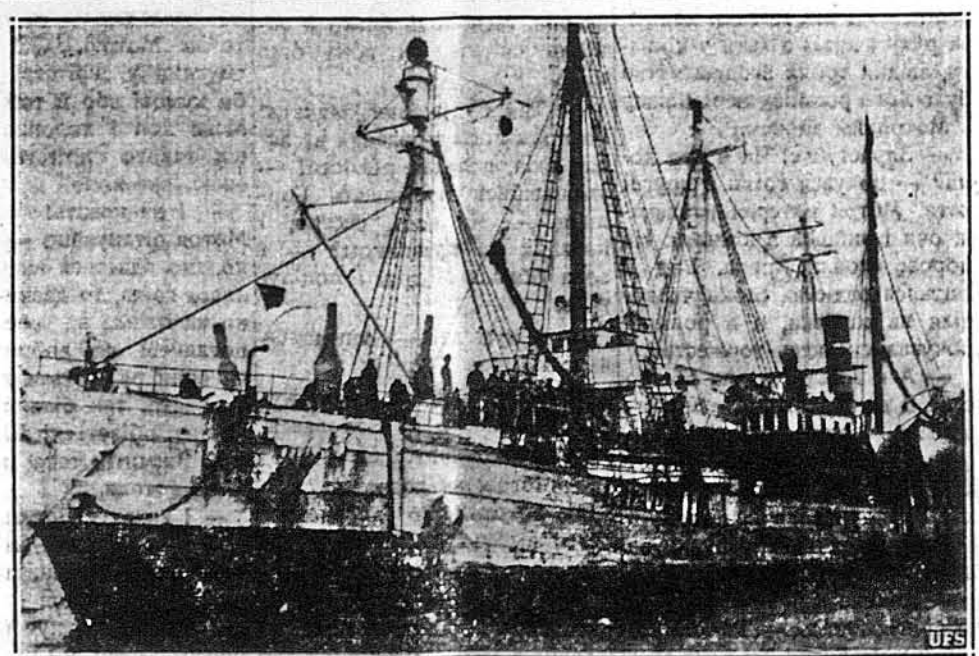
Московські влади готуються до останньої оборони міста перед німцями. Вони признали, що ситуація дуже поважна. Вслід за тим вони готують ціле цивільне населення, щоб воно взяло чинну участь в обороні, подібно, як це зробило населення Ленінграду. Власті дають інструкції цивільному населенню, як будувати барикади, як творити на кожній вулиці переклади та як відстрілюватись крісами, а навіть гарматами. Цивільне населення дістає в руки зброю, амуніцію, зокрема міни і ручні гранати. Советські зведення ствердили, що німці захопили місто Калінін, яке творило важну частину оборонних позицій, збудованих в широкім перстені довкола Москви. Тяжкі бої ведуться коло Горлої, Калініна, Зубцова, Бородіна, Михайльська, Калуги і між Бєлином та Тулою. Німці наступають на Москву з трьох сторін: з заходу, полудня і півночі.

НІМЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД

Німецькі зведення говорять, що їх війська посуваються постійно вперед. Всі найкращі війська маршала Тимошенка цілковито знищені, говорять німецькі зведення. Число в'язнів, взятих в околицях Вязми досягає 560,000. Водночас німці стверджують, що опір советських військ впертий. В деяких випадках, говорять німці, советські частини знаходяться в цілковитому оточенні і після всяких правил війни повинні піддатись. Але їх провідники, не дбаючи цілком за життя своїх воїків, кажуть їм далі ставити безцільний опір, доки вони всі не знайдуть смерті від куль німецьких воїків. Німці перестерігають советське цивільне населення, що коли воно буде брати участь у війні, то його будуть трактувати як воєнних партизанів і, взявши їх в полон, будуть розстрілювати.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ БАМБАРДУЮТЬ

Бритійські літаки знов виконали масовий налет на мілітарні німецькі пункти, зокрема на Гавр і на пристані зловж голяндського побережжя. Підчас тих наїздів британці втрапили сім бомбовиків і один боевий літак. За останній місяць британці виконали 198 масових налетів на німецькі фабрики і мілітарні точки.

ЗАХОПЛЕННЯ АМЕРИКАНСЬКИМ УРЯДОМ. — До бостонського порту заплив норвезький вантажний корабель „Буско“, котрий захопила була на Атлантику американська воєнна флотія, бо його ажидали німці для виставлення радіової стації на Грінландії. До порту привіз його „Бер“, патрульний човен американської воєнної флотії. Моряки правдоподібно будуть інтервовані.

ПРЕДСТАВНИК ЯПОНСЬКОЇ ФЛОТИ ПЕРЕДБАЧАЄ СКОРИЙ ЗУДАР МІЖ ЯПОНІЄЮ І АМЕРИКОЮ

ТОКІО. — Хоч японський уряд далі переговорює з Америкою, публична японська опінія знов повертається проти Америки, а навіть представники збройних японських сил виразно передбачають вже в найближчій будучині вибух війни між Японією і Америкою. Таке заповів в прилюдній промові капітан флотії і шеф розвідного відділу японської флотії, Гірайде. Він сказав, що Японія і Америка вступили в останню фазу, в якій їх шляхи цілковито розходяться. Він закидав Америці, що вона зводить Японію і хоч переговорює з нею наділі поповноне крайно ворожі вчинки супроти неї. Америка є провідним чинником в опозиції супроти Японії на Далекім Сході, говорив капітан Гірайде. З цього виходить, що тільки збройна сила вирішить цей спір, говорив він і додавав, що японська флотія готова до своїх завдань, а навіть кортить її виявити свою справність.

В японських офіційних колах говорять, що вибух між Америкою і Японією прискорять ті обставини, що Америка вже в короткому часі зажадає від Советів практичної нагороди за свою поміч, а саме зажадає певних островів на Тихим океані, що належать тепер до Советів, а які можна буде переіменити на мілітарні бази проти Японії. Цього Японія не стерпить, говорять японські кола.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ ПОМАГАЮТЬ СОВЕТАМ.

ЛОНДОН. — Бритійське міністерство летунства заявило, що завдяки його діланням німці мусіли відтягнути половину своїх літаків з советського фронту на захід. Тим Британія виявила Советам величезну поміч. Якби всі ті німецькі літаки були звалились на Совети, советське положення булоб далеко тяжче. Бритійський міністер Атлі заявив, що Британія старається дати Советам всяку поміч, на яку її ста. Всі міністри, говорив Атлі, щиро бажають вислати Советам експедиційну силу і вони навіть застановляються, якби своє бажання виконати в діло. Але власне в хвилині, як вони починають виконувати своє бажання, виходить на верх, яке це важке завдання! Далі Атлі говорив, що уряд не може дати точного вияснення в тій справі широкому англійському загалови, бо те вияснення відразу зрадилоб перед ворогом багато воєнних таємниць. Тому широкий загал мусить на слово вірити урядови, що все в тій справі робиться і нічого не занедбується.

В АНГЛІЇ ПРО ПОЛОЖЕННЯ В СОВЕТАХ.

ЛОНДОН. — В Англії дивляться дуже занепокоєно на положення в Советах. Хоч звільнення німецького наступу дало деяку полєкшу англійським мілітарним колам, але всі собі здають з того справу, що положення дуже грізне. В Англії говорять, що Совети перетягають з Далекого Сходу свої добре узброєні дивізії на захід, щоб тим поправити своє положення коло Москви. На советський фронт також пішло вже боротись 40,000 поляків. Оригінально було пляновано створити польську армію з 200,000. Але тому, що недавна англо-американсько-советська конференція в Москві навіть не взяла під наради справу узброєння тих поляків, ця справа мабуть буде понехана і поляки в числі 200,000 на фронт не підуть.

АНГЛІЙЦІ ЗБІЛЬШУЮТЬ ЧИСЛО СХОВКІВ.

ЛОНДОН. — Міністерство домашньої оборони заповіло, що збільшує число протилетунських сховків, щоб можна було сховати свіжих мільон осіб. Дотепер Англія має сховків на 20 мільонів осіб. Будівання нових сховків є доказом, що Англія сподіється в будучині збільшених німецьких летунських наїздів.

ПОВСТАННЯ В СЕРБІЇ.

АНКАРА. — В поінформованих колах Анкарі говорять, що ціла Сербія далі знаходиться в огні революції. Населення добре узброєне тою зброєю, яку по селах залишила побита сербська армія. Гористий терен помагає повстанцям. Вони збираються в горах і там плянують різні напади на окупаційні війська. Це змушує німців і італійців держати в краю великі залоги й влаштовувати різні погоні за повстанцями.

БОРІТЬБЯ З ХАРЧЕВИМИ ЛИХВАРЯМИ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Італійські газети нарікають, що хоч в Італії харч знаходиться на пайках, проте хто має гроші за добру ціну може купити собі поза пайками все, що захоче. Ті люди, що не мають грошей, мусять зносити прикрощі війни, а багаті мають все подостатком. Вслід за тим газети накликають до безоглядної боротьби з харчевими покутними продавцями і лихварями.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить полати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ГЕНЕРАЛ ГОЛОД

З наближенням зими перед величезною частиною Європи встає страшне марево голоду. За донедавна в Європі, ця третя зима війни буде певно найстрашніша з усіх. Дехто навіть думає, що це буде найстрашніша зима всіх нових часів.

Новинарська агенція „Юнайтід Прес“ зробила перегляд стану доставки поживи в різних краях Європи, головне в тих, що захоплені війною. З цього перегляду показалося, що в багатьох з тих країв уже тепер дається відчувати брак поживи. Відноситься передовсім до Греції, Югославії й „західних провінцій Росії“, під чим певно розуміється білоруські й українські території, а також до Норвегії й Мадящини. Донесення, що брак поживи вже тепер відчувається в таких краях, як Україна й Мадящина, які звісно з здібності продукувати хліб далеко поза свої потреби, має в собі звук терпкої іронії.

Вигляди для Італії, Франції, Бельгії, Польщі, Голландії, Болгарії, Румунії й Швеції теж недобрі, хоча видимо не такі злі, як для попередньої групи.

Найкраще представляється справа для головних воюючих держав: для Німеччини й Англії. Англія має поживу, куплену в широкому світі. Німеччина має поживу, забрану в інших народів. Недаром каже „Юнайтід Прес“, що вигляди щодо доставки поживи для Німеччини є добрі. Звісно, Німеччина має тепер військову перевагу забрати поживу від інших народів, нею завойованих або з нею замиренних, і це певно захоронить її саму від голоду. Через те й німецький уряд каже, що цієї зими в Європі поживи буде багато, але голоду не буде. Звісно, ситий голодного не знає.

Що в Європі власне голод можливий уже цієї зими, можна догадуватися з того, що вже тепер в осянні заводять пайки на хліб у такій різниці країн, як Болгарія. Ще іншою ознакою є, що в Норвегії м'ясо можна їсти лише раз у місяць; звідси, на Україні, де м'ясо їдять лише на два найбільші рокові свята, а поза тим селянин м'яса не їсть, хіба що він хорий, або курка, яку він їсть, була хора, брак м'яса заповіддю голоду не був би, але в Норвегії інакше: там м'ясо головна пожива й обмеження споживання м'яса є ознакою недостатку поживи. Те саме відноситься до Данії, де продукція свинини впала на половину. В Італії заведено пайки на хліб, спагеті й товщі; молоко, м'ясо, сир і яйця там уже давно велика рідкість.

Чого ждати населенні України, з котрого відступили російські війська, що мали наказ знищити все до тла, лишаючи лише спалену землю, догадатися не важко.

На довершення нещастя наближаюча зима може бути ще важка через недостачу топлива. Терпіти будуть передовсім краї, що покладаються в цій справі на вугілля. Який вплив буде мати на цей стан огрівання війна, видно хочби з того, що Німеччина забирала від норвежців всі теплі покривала, щоб огріти своїх воїнів; лишаючи норвежських мужиків у тім північній краю хочби на холодну смерть.

Якби Совети Програла...

Вашингтонські урядові кола, включно з президентом Рузвельтом, є тої думки, що німцям не вдасться розгромити советську армію у теперішній офензиві. Вони думають, що Москва витримає наступ і тому саме залишається у ній надія американський амбасадор. Очевидно, що Вашингтон знає краще інших, як маються справи та наскільки сильні Совети. Та проте це не є перешкодою для американців думати інакше й припускати, що советська армія не витримає дальших німецьких наступів. Таке припускає навіть „Нью Йорк Таймс“, а тільки додає, що Росія вже сповнила свою службу, бо ослаблена Гітлера та допомогла демократіям краще себе організувати й узброїти. Те останнє сталося не завдяки Сталінові й комунізму, пише „Нью Йорк Таймс“, але завдяки народам Росії, які за що прислужу за службувають на те, щоб їм пізніше дати свободу та звільнити їх від Сталіна й комунізму. Та нам іде тут про те, що буде, якщо Совети таки війну програли, себто, якщо були німцями розгромлені. На ту тему пише Том Вінтринген, визначний британський військовий знавець, відомий тепер головне з того, що голосити модернізацію британської армії й вичищення її „з аристократичних нездар“. Він набрав чималоого воєнного досвіду, приглядаючись горожанській війні в Іспанії. Він теж визнає добре й на політичних відносинах в Європі.

Вінтринген припускає, що от советські армії й советське летунство зістали цілковито розгромлені й вже далі не можуть ставити опору. Щож тоді? В такому випадку, пише Вінтринген, втратила б у першу чергу своє значіння система економічної війни, яку у планували альянти, згл. Англія, а яку мали у будучині повести спільно Злучені Держави й Велика Британія. Вінтринген тої думки, що Совети не вивозили останніми літами багато нафтової ропи, пшениці чи металів, хоч продукували їх у великій кількості. Тепер, на випадок советської програти, Німеччина не клопоталась би тим, чого потребують Совети, а забрала б усі ті сировинні для свого життє, залишаючи краєви тільки самі залишки. Таким чином німці, себто вороги альянтів, дістали б те, чого найбільше потребують, себто поживу, нафту й металі. А крім того ще готові взятися використовувати і цілу людську енергію СССР.

Теж зменшилась би значно можливість британських повітряних атаків на Німеччину. Британські великі бомбовики можуть тепер долетіти до кожної місцевості в окупованій німцями Європі. Якщо ж одна Німеччина поведоса здобути й окупувати великі простори Сов. Союзу, британські літаки не могли би тоді бомбардувати так легко, або й цілком ні, промислові заведення й джерела сировини ворога.

Третьою великою вигрою Німеччини по розгромленню советської армії було би величезне скріплення її становища на Південній і Далекій Сході. Також Туреччина не могла би ставити спротиву володарям Чорного моря; цілий арабський світ був би zagrożений; оборона Індії вимагала би значного побилення збройної сили; японські союзники британських ворогів одержали би скріплення й заохоту до дальшої боротьби, а Китай ослаб би фізично й духовно.

Армії й німецьке летунство платять тепер дорого за свої осяги на рівнинах Советського Союзу. Без сумніву будуть вони мусити посвятити ще більше, прямуючи до знищення советської сили. Проте, пише Вінтринген, ніяка ціна не буде для німців занадто великою, якщо тільки не знищать тим власної армії й повітряної флотії.

Колиб поведоса їм осягнути вище згадане, то четверте було б не менше важке, а радше найважливіше. Німеччина знайшлася би в більше догідній обстановці ніж колинебудь перенесла, коли іде про здійснення її плану інвазії до Великої Британії.

Перед війною з Советами Гітлер та його генерали були наразі на велике ризико, колиб були пробували таку інвазію. Бо в часі, колиб їхні всі літаки й більша частина найліпшої армії боролися на заході, советсько-большевицькі війська, віддалені від Берліна всього на 400 миль, могли би вдарити на Німеччину, тепер советські війська віддалені від Берліна на яких 800 миль. Колиб німцям наспілку перемоги, чи завдяки атмосферичним умовам, вдалося звільнити їхні головні сили з советського терену, тоді була б для них нагода скерувати всі зусилля проти британців, не наражуючи на небезпечку ні східної Пруссії, ні самого Берліна. Це саме є причиною, для чого кампанія на східнім фронті є для всіх демократичних народів спеціально важною воєнним подією.

І це треба пам'ятати, пише

ВІСТІ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Ще раз зазначуємо, що не маємо ніяких вістей з старого краю, бо не доходить до нас ніякі листи ні часописи з Європи. Тому те, що поміщуємо, є призиране з різних інших газет, при чому заміне те, що не-українські газети, особливо польські, покликують часто при передаванню таких вістей на часопис „Краківські Вісти“, з чого виходило, що вони його дістають, та до нас він не доходить. Тому, коли ми часом покликаємо на „Краківські Вісти“, то це означає, що таке подає інша преса. А коли ми подаємо якісь вісти на підставі відомостей, що ми самі їх одержали, тоді вирвно це зазначуємо.

Поминальне богослуження за жертви большевицьких мордів у Львові.

З Женеви, Швайцарія, доносять: Всенародне поминальне богослуження за душі жертв большевицького терору відбулося у Львові дня 10. серпня ц. р. на подвір'ї поміж катедрою св. Юра та митрополічною палатою. Прибуло кілька тисяч стояло поза церквою брамою, бо на обох подвір'ях забракло місця. З інших церков прийшли окремі процесії з хоругвами, прикритими чорною крепою. Архидієц Службу Богу відправив Преосв. Никита Будка в окруженні: о. кан. Дзеровича з Успенської церкви, о. кан. Галанича з парохії св. Юра, о. Каштанюка з церкви св. П'ятниць, о. Козичко з церкви св. Спаса, о. Лончини з церкви св. Миколая, о. Новосада з церкви св. Петра й Павла, о. ермонаха Р. Хомина з церкви на Клепаріві, о. Лукана ЧСВВ та о. Репетія від оо. Редemptристів. Проповідь мав о. д-р Гр. Костельник. До торжественної панахиди приступили о. кан. Горчинський та о. дек. А. Сімович. Співав хор під кермою проф. Р. Прокоповича.

Вінтринген, що битва за Багдад, Суецький канал, Сінгапур та інші місця подібного стратегічного значіння, ведеться тепер у своїх початкових стадіях — між Смоленськом і Москвою. Менше очевидно є, що великі армії, що тепер борються на російських рівнинах і лісах рішають теж і про інвазію до Англії. Ось тому питання посилює поміч і співпраці з Советським Союзом не є виключно справою відносин між союзниками, а питанням оборони британських міст, сіл і домів.

По панахиді Митрополит Кир Андрій поблагословив з бальйону тисячі маси. На богослуженні, що було одночасно всенародною маніфестацією, був між іншими Преосв. д-р Микола Чарнецький, президент д-р Кость Левицький і багато інших чільних діячів.

Розв'язали українську міліцію.

Командант поліції подав до відомо, що замість розв'язаної української міліції буде есентауально зорганізована українська поліція для допомоги німецькій.

Кременецький повіт з містом Кременцем відділено від Волині й прилучено до Галичини.

На мурах Львова появляються майже щодня всякі розпорядки нової влади в німецькій, українській і польській мовах, між іншим поклик губернатора Ляша до хліборобського населення із зазивом пильно працювати й збирати всі плоди своєчасно та з обіцяною, що німецькі чинники, забіраючи контингенти збіжжя, м'яса, молока і т. д. заплащать за них напевно більше ніж платили большевики.

Видано розпорядок в справі карткової системи з дня 11. серпня, яка допускає на душу населення 2 кг. хліба й 200 гр. м'яса тижнево, 200 гр. товщу (масла, смальцю, олію) і 400 гр. цукру місячно та пів літри молока денно, крім того відповіду кількість муки, солодошів, круп, тощо; в справі повороту до праці всіх б. урядовців та службовців згідно зі своєю професією; в справі бюра праці та реєстрації безробітних, зокрема тих, що знають німецьку мову.

З цього виходило, що німці вже реквірують поживу українського населення.

Вістки про українське життя у Львові.

У Львові відновила свою діяльність Українська Хорова Капелі „Львівський Боян“. При Краєвому Інституті Народної Творчості й Освіти „Просвіта“ у Львові (Францисканська 7), організується оркестра народних інструментів і провадиться студія гри на народних інструментах.

Розпочав працю у Львові при вул. Ягйлонській 2, Центральний Кооперативний Банк. Банк звиває всі кооперативні організації відкрити свої біжучі рахунки та виплачувати на щоденну готівку.

Кооперативи „Архо“ й „Тендра“, під спільною назвою „Вільна Праця“ урочишила всі свої цехи, виробляючи всякого рода меблі, столи, буди-

вельні роботи, будівлі, ремонт зручностей будинків, шевські кілки й копита, домашні праки, держак до лопат і ін.

Смерть Ольги Франко.

Як вже згадувано передше, померла у Львові Ольга Франко; дружина великого українського поета й письменника. Покійна походила з Надніпрянщини, з давнього українського шляхотського роду Хоружинських. Заміж вишла молоденькою, тому 57 років, проживши з Іваном Франком 32 роки. Психічна недуга Покійної, що проявлялася ще за життя великого поета, не перешкождала їй бути вірною дружиною й співробітницею західно-українського титана слова й доброю матір'ю четверо дітей. Покійна пережила Івана Франка 25 років. Померла в 77 році життя, дня 15. липня 1941 р. Похоронено її два дні пізніше на львівському цвинтарі.

Український спорт.

Після відступу большевиків справою спорту у Галичині займався у Львові Мійський Відділ Тіловиховання при вулиці Пекарській ч. 1., який переняв функції давнього Комітету Фізичної Культури Спорту. Головою відділу став проф. Гайдучок, а його заступником Тріль. Відновили вже свою діяльність такі спортові клуби: у Львові, „Україна“, „Тризуб“, і УССК, в Тернополі „Поділля“, в Станіславові „Пролетар“, в Жовків „Стріла“, а в Перемислі „Сян“. Молодь, серед якої є багато сиріт по батьках, замучених та засланих московською владою, є предметом особливої опіки українського громадянства. Розвинуто відпочинкові табори для хлопців і дівчат.

ПЕРЕДБАЧУЄ, ЩО В КАНАДІ БУДЕ ЛИШ 10% АНГЛО-САКСОНЦІВ

Рада громадської обслуги Англіканської Церкви в Канаді на своїм засіданні в Гемілтоні вислухала звітю конона В. В. Джода, генерального секретаря. У тім звіті Джод домагається від уряду, щоб він поробив кроки, щоб запервити в Канаді перевагу потомків британських поселенців при допомозі природного приросту.

У звіті говориться, що інші європейці збільшуються числом в Канаді далеко скорше як англо-саксонці або скандинави і заповідає, що на протязі кількох дальших століть, якщо теперішнє зменшення буде продовжатись, число англо-саксонців правдоподібно буде вносити лиш 10 відсотків канадського населення. Тому в звіті припорується, щоб канадський уряд завів квоту для повоенної британської імміграції, яка прийняла б рівнялася квоти всіх інших іммігрантів докупі. Дальше припорується в тім звіті, щоб прийняти зроблену британським урядом оферту прийняти на себе 75 відсотків витрат поселення британських іммігрантів, та щоб Оттава продовжала попірати відвідни британських воєнних гостей до Канади і запрошувала родичів і родини дітей-гостей іммігрувати до Канади по війні. У звіті говориться, що Канада може прокормити 35,000,000 населення, а при вжиттю научних середників у прокормленню населення, навіть 100,000,000 людей не буде забагато для Канади.

СТАВЛЯЄ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(32)

Ярина упоравшись з обідом, — Я давно вже її такою вишшла з ворота виглянула старих. Весело було у неї на душі і вона стоячи почала співати веселої пісні. Незабаром приїхали й старі. За обідом Ярина ще більше розвеселилась і щебетала як ластівочка розпитуючи старих, що бачили і що чули.

— Що, стара? Запам'ятаєш? Це добрий признак, — шепнув Очерет'ю Горпині, коли Ярина одвинулась з хати. — Не треба відкладати, а сьогодніж братись за діло. — І по дякувавши Богу за обід, по-виходили під хату. Ярина миттю прибрала посуду, накинула платок і побігла з двору заливаючись веселою піснею.

— Що це вона сьогодні така весела? — спитала Горпина у Петра, що підійшов до

— Так, невесело чогось. — Не чогось. А у тебе є якась велика горе, котре ти криєш від людей. І як ти не вважаєш мене за ворога, то розкажи, відкрив свою душу, може я зумію тобі у пригоді стати. — І він мовчки взяв її за руку і вивіз з хати у кімнату, звідки трохи згодом чути було його розмову перемішану з Мотриним плачем.

— Зрадійте! Чи є хто дома? — почувся гомін з другої хати. Мотря втерла заплакані очі і вишшла з кімнати. На порозі стояла Ярина. Вид її світився радістю, щоби червоніли як маківки, а в розмові почувалось яєсь торжество.

— А я ждала, ждала вас до себе, і не діджавшись прибігла сама — загомоніла вона весело. — Що це ви? Плачете? Цеб то задля річного празника? З роду цього не буде! — І вона схопивши Мотрю за шию почала цілувати.

— Дитино моя! — шептала та пригоралася. — Ти виносиш у мою душу! Ти одна моя утіха, ти одна моя радість! — І притулившись до її грудей мов замерла.

— От бач, де вона! — по-

чувся Очерет'ю голос. — А я дивлюсь, куди вона так поспішає? Аж вона поспішала допомогти своїй тітці плакати!

— Ні, панотче, не вгадали! — одповіла Мотря. — Вона поспішала замовити сиритські слизи. Мені тоді тільки й сонечко світить, як вона біля мене.

— Так будеж вам плакати! Господь послав празник не задля сліз, а задля радості! — умишавшись промовила Горпина. — Чи тобі, сестро, і празник не празником? — І вона обняла Мотрю і поцілувала.

— А кум де? — спитав Очерет'ю. — Я не чиню! — озвався Кулак з кімнати. — Заховався, як ховрах у нору.

— Чогож ви ховаєтесь? Не раді гостям? То вибачайте! Ми такі, що й назавд вернемось.

— Е ні! У нас так не вертаються! — промовив він вишшовши з кімнати. — Я не те, що рад, а готовий уклонитись вам у ноги, що не забуваєте й мене сироту. Сідайтеж до столу! А ти, хазяйко, — сказав

він Мотрі, — помагай сироті привитати гостей!

Гості посідали за стіл і Мотря почала їх частувати.

— А як любю та весело своє сімєю зустрічати святий празник! — забалакав Очерет'ю поглядаючи то на Кулака то на Мотрю. — І який він смутний у сиритстві, ось хоті би кумові або й тобі, сестро. Мене хоч і хоронив Господь від такого сиритства, алеж я знаю, яке воно.

— І не кажіть! — одповіла Мотря зітхнувши. — Так важко, що здається як би не боялась гріха, то давним би давню наложилася на себе руки. Як поглянеш на добрих людей, як вони радуються зустрічаючи свята, так біля серця мов гадина обивється! Щож подієш? Значить, така наша сиритська доля.

— І вигадуй Бог зна що! — одповіла Горпина на її мову. — Хтож вам винен, що ви ремствуєте на ваше сиритство? Що тут зайвину балакати? Знаєш, сестро, ми прийшли до тебе не з проста, а з низьким поклонням. Пам'ятаєш, як всіма націєм літ томо назавд ми з тобою посестрались і обрек-

лись у купі жити і доглядати дітей. Ми й діти наші піюхали тебе як рідну. Так на що нам розрізняти тепер на старість? Наші діти линуть до тебе як до рідної матери, і тобі гріх буде їх покинути.

— З чогож ви взяли, що я кидаю їх? — спитала вона блідніючи.

— А ось із чого! Яка ти там не є, сестро, а все таки чужа людина. А нам хотілось би, щоб ти була нам рідна. Давай, сестро, ми вас з кумом звинчаємо, тоді добре знатимем, що не кинеш.

— Спасибі вам, люде добрі, що ви не забуваєте мене сироту! — одповіла вона уклонившись. — А вам, Трохиме Трохимовичу, ще більше спасибі, що не погордували мною. Тільки у вас скажу, що я не піду ні за кого.

— Значить, оставайся, Трохиме, й ти до гурту сироткою, — промовив Кулак смутно, і слеза скотилась ловисла на його довгих вусах.

(Дальше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЧИТАВ ІСТОРІЮ

Зог Перший, король Альбанії, — король без престолу, у своїй розмові з американськими журналістами в Лондоні сказав цікаву річ на адресу американських держав. Мовляв, держави Балкану впади під ударами Німеччини одна за другою, бо вони не розуміли ваги єдності.

На його думку війди в Америці може повторитися балканська історія: як американські держави не зрозуміють ваги єдності, то Німеччина зможе одну державу за другою, і остаточно вони всі опиняться під пануванням Гітлера.

В який спосіб Німеччина потрапляє розбити єдність держав, здається, проста справа: обійти однієї допомогу проти другої. Як котрась златкомитесь на Гітлерівську ласку, вже єдність стає неможливою.

ПРАЦЯ ПОНИЖАЄ

До перебігу розмови свого лондонського кореспондента з альбанським королем, одна американська газета додала, що король Зог, королева, принц і три сестри короля не мають ніякого приходу з Альбанії. Каже кореспондент, що на життя родина продає дорожчості, які вона привезла з собою з Альбанії.

Виходило би, що для короля без престолу є дві можливості жити: діставати приходу з своїх маєтків у рідному краю або продавати дорожчості, з нього привезені. Замітно, що ніхто не каже нічого про працю. Гейби не було такої роботи, яку король вмів робити.

ЧОМУЖ БИ НЕ РОБИТИ?

Остаточно колись і найближчий прихід дорожчості вичерпається: чомуж буде тоді?

Знаємо, що було з шляхтою в тих краях, де працю або навіть торгівля вважалися нижчою шляхетського достоїнства: збідніли шляхтичі, не маючи нагоди заробляти на хліб, шукали багатих жінок, або продавалися, часто й ворогам краю.

Чи не краще було би й для Зога наприклад учини історії, якщо її знає, чим жити на ділянті, а потім продати Гітлерові, чи комусь там іншому?

В ЧОМУ ПАН СМАКУЄ...

Приїхала цими днями в Америку графиня Берншторф, 73-літня вдова по колишньому німецькому амбасадорі в Вашингтоні. Приїхала її приїзду в Америку розпитували її газетари про преріжні справи: яке її відношення до нацизму? яке до Гітлера? а яке становище до Америки? І таке інше.

Коли один з репортерів назвав її графинею, натякнувши на те, що її покійний муж був графом, вона заявила: „Я є просто пані Берншторф, а не графиня. Тому прошу опустити це „фон“. Ми в Америці, а тут ніхто за титулами не вганяє“.

Зо заявив пані Берншторф, видно ясно, що вона за титулами не вганяє. Однак, скільки ж людей в Америці, що женяться за титулами! Як жеж інакше женилися би тут з міліонерками європейці за титулами (правдивими й фальшивими)? І скільки тут іспанських синів, котрим так імпонують шляхетські титули, що й в Америці навіть собі „фон“ приписують до своїх імен!

ЧИ ЛИШЕ ВМИРАТИ?

Каже пані Берншторф, що вона приїжджає в Америку вмирати, бо, роджена в Америці, вона хоче тут своє життя закінчити. Та чи лише це її заставляє вертати?

На покійного нині мужа пані Берншторф, коли він був німецьким амбасадором під час напруження між Злученими Державами й Німеччиною, нападали американські газети як на головного винуватця того напруження. Не знали, що власне цей Берншторф робив усе можливе з його боку, щоб остеретти німецький уряд про можливість війни між Америкою й Німеччиною.

Будучи представником німецького уряду, він не міг очевидно публічно сказати, які остероги він давав німецькому уряду. І не мав він потім вдячності за свої остероги від німецького уряду, що наступив після царського уряду, котрий він представляв.

Зійшов він до гробу без пошанівки від народу, котрому він видно служив найкраще по своїм розумінні, і служив добре, якби цього не мірити.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОГАД ПРО РОМАНА ПРИДАТКЕВИЧА.

Незвичайно мені мило до дотеперішних згадок в пресі про п. Придаткевича, дещо й від себе „принципи“.

Буду старатися поменше повторити прізвиська професорів, у яких п. Придаткевич вчився, де виступав, не наводити похвальних критик про нього, та не вичисляти його композицій. Про все це докладно кілька разів писалося.

Спробую лише „сфотографувати“ п. Придаткевича як могого шкільного товариша, як благодородну людину й як культурного носія - пропагатора нашої музики.

Шкільний Товариш.

Стрінулися ми оба на другому пір'ю 7-мої класи, філії академічної гімназії у Львові, якої директором був славний пам'яті радник, Ізидор Громницький.

До цієї „революційної“ гімназії зійжджалися тоді зі всіх кінців колишньої Галичини ріжні, непосидючі „духи“, тай... я до нього причаляв...

Подібного складу учителів, учнів і директора, (можна сміло твердити), не мала жадна з наших гімназій.

„Любимцями“ в цій гімназії були ученики з „іскрою“ божою, до яких власне Придаткевич належав.

В часі нашої зустрічі, вже нам вусики були „позасівалися“, а я навіть „фаворитами-бакенбардами“ гонорувався!

Придаткевич був тоді на вершці гімназійної „слави“, бо зі своєю скрипочкою „носився“ ще від четвертого року життя. Був одним з найздібніших учнів свого професора музики, Євгена Перфеського й вже тоді дуже гарно грав та був славою нашої гімназії і гордошми своїх родичів і товаришів.

За „серце щипаючи“ гру, за ніжність і скромність я полюбив його дуже скоро і по нинішній день він залишився одним з моїх найліпших товаришів.

Благородна людина.

Вже багато часу пройшло від нашої першої зустрічі. Ми вже і на „війні“ побували, наші студії покінчили, на мужів і батьків „повироснали“, тай професійними артистами поставали, але „наш Ромцьо“ таки майже нічого не змінився!

Ще й досі до пересадки скромний, нікого собою „не заслонює“, стараючись стояти все десь скраю, або... найдалше із задку...

Злісним я насправду ніколи його не бачив! І якщо він колись ще виглядати не так „страшно“, як комічно!

Ніколи про себе не говорив і не любив, щоб ви, (в його присутності), його хвалили. А як ви „не видержите“ і будете його дадьше перехвалювати, тоді він „зніжковіє“, зачне переступати з ноги на ногу — і мов дівчина почервоніє. Наколи і це вам не помагалоб і ви таки продовжали би ваші похвали, тоді знаєте, щоби Ромцьо „вистроїв“ — він від вас... втік би“...

Ніщо його не змінило, ні слава, ні високі титули, признання, якими міг би гордіти.

Другий на його місці, (що міцні „лікті“ має!) — був би досі в багатій Америці, великого маєтку добровився, а Придаткевич цього „не потрапив“ — і як ви думаєте, чи це виключно його провинна?...

Пропагатор нашої музики.

Особисто високо ціну Придаткевича за це, що мистецтво ставить вище грошей!

Він все старається давати концерти у великих, чужих салях, клубах, каледжах, університетах, не оглядаючись...

чи багато на цьому заробить, або... скільки до цього доложити...

Іде йому головню про це, щоби нашу музику вивести в цілій красі між люди, між своїх і чужих!

Придаткевич був мабуть першим із українських артистів, що „відважився“ в 1930 році дати свій концерт у великій Тавн Гол в Нью Йорку.

З цього концерту дістав прекрасну, чужинську критику, а кілька при цьому „заробив“ — думаю, що краще не питаємо його про це!

Придаткевич є не лише першорядним, славним скрипаком, але і високоталановитим композитором.

Його твори були досі виконували американськими, симфонічними оркестрами — в Рачестер, Дітройт, а введовзі відіграє своєю оркестрою один з творів Придаткевича, світової слави диригент, Леопольд Стоковський.

Є це найвище признання для Придаткевича від чужинців. І з цього всі ми повинні бути горді.

Як воно тяжко нашому братови так високо „доскочити“, зрозуміє належно лише цей, що в Америці рівнож свою кар'єру починає!

Дня 9. листопаду ц. р. в год. 8.30 вечеру в „Тавн Гол“, Нью Йорк, Роман Придаткевич знову дасть себе почути і подивити нашої ньюйоркської громаді, серед якої напевно буде і багато чужинців.

Програма концерту дуже цікава. Почуємо кількох наших, передових композиторів, між ними і композиції самого Придаткевича, як рівнож кілька перлин чужої музики.

Я дуже радивби „Ініціативному Комітетові Концерту Придаткевича“ — заваддегіть порозумітися з нашим ньюйоркськими громадами, щоби на 9. листопада ц. р. нічого у себе не давали!

А то виплекалася тут між нами певна порода „налогових конкурентів“, що... все вам в дорогу влізуть! Якщо ви щонебуду у себе уладжуєте, так обов'язково „вони“ — в цьому самому часі... щось і у себе придумують! З цього звичайно вислід такий, що жадна імпреза не вдається!

Коротко! В Нью Йорку 9. листопада ц. р. ніщо більше не буде, а лиш всі „лавами“ йдемо на концерт Придаткевича! А йдемо не одинцем, лише цілим, нашим „домом“!

Забираємо зі собою наші „потіхи“ — дітки, жіночки, — а навіть... тещі!...

Переказуємо про цей концерт нашим своякам, кумам, сватам, знайомим, сусідам близьким і дальшим, „крайнам“, „камратам“ — навіть „терпеливим“ віртелям і „забудькуватим“ довжникам... Всім — і вся!

Покажімся перед американцями з ділом, (а не з крикливими словами!) і даймо доказ, що ми справді дуже музикальний нарід, що гордимось і любимо нашу музику, а разом і дорожимо нашим славним артистом — Романом Придаткевичем.

Михайло Голинський, оперовий артист.

ВПЛИВ СОВЕТСЬКОЇ ВІЙНИ НА ФРАНЦІЮ

ВІПШ. — Французькі офіційні кола побоюються, що з закінченням німецької кампанії в Совегах на чергу знов прийде справа „співпраці“ Франції з Німеччиною. Німеччина, маючи більше часу і більше сили на заході зачне знов на тискати на Францію, щоб та пішла на цілковиту співпрацю з нею.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Заява А. Ч. Хреста ньюйоркської округи.

Ньюйоркський Чептер Американського Червоного Хреста надіслав до редакції „Свободи“ уповажнення, дане пані Стефанії Галичин як голові Української Одиниці (Юніт) А. Ч. Хреста, враз з проханням, щоб оголошувати в пресі тільки такі письма, що зв'язані з А. Ч. Хрестом, що є писані на офіційних листах А. Ч. Хреста. У зв'язку з тим переслав ньюйоркський Чептер А. Ч. Х. таку заяву до оголошення в справі допомоги А. Ч. Хрестови:

Mrs. Stephanie Halychyn, as a chairman of the Ukrainian Unit in the present Roll Call of New York Chapter, American Red Cross, issued the following statement urging support of Red Cross work:

“By supporting the Red Cross in this year's Roll Call, one can make a definite contribution to national defense. Red Cross workers serve at all military and naval stations, giving aid to the personnel, while in home communities they help needy families of service men.”

“New York Chapter provides blood plasma to the Army and Navy for transfusion use. It makes surgical dressings for the armed forces. The Red Cross obtains nurses for the Army and Navy. The Chapter trains nurses for non-professional service in hospitals. This year the Chapter also instructed 13,000 New Yorkers in first aid, 15,000 in water safety, 4,500 in home nursing, and 1,125 in nutrition.”

“By and through the Red Cross \$47,087,000 in war relief has been shipped overseas. New York Chapter alone provided 360,479 garments and 1,440,454,000 surgical dressings; helped 15,000 New Yorkers seek word of 34,000 relatives in 51 war-affected countries; forwarded 9,000 orders to deliver food packages to war prisoners in German camps; its disaster canteen fed 1,500 child refugees arriving here.”

“All this was in addition to the usual help to needy veterans and nurses. The Chapter's volunteers transcribed Braille for the blind; served in hospitals; distributed magazines to patients; carried poor patients to clinics; maintained a disaster relief service.”

“Red Cross activities are maintained by voluntary contributions. This year, in order to carry on its national defense activities, the American Red Cross needs two-and-half times as many members as in 1940. I urge all to join during this Roll Call, November 11 to 30.”

Як Поширюють Історію України?

(У тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи товариств, що будуть закуповувати Історію України для американських інститутів чи американських визначних людей).

Арнолд, Па. — Відділ 296 У. Н. Союзу переслав \$12 на три примірники „Історії України“ М. Грушевського в англійській мові, признаючи їх як такі: Один примірник для Сліпері Рак Каледж в Сліпері Рак, Па., другий для місцевої бібліотеки в Арнолд, а третій для конгресмена Ж. Келі з їхньої округи.

ЧИТАЄТЕ УКРАїнські КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

УВАГА! УКРАїнці ФІЛЯДЕЛФІЇ Й ОКОЛИЦІ! УВАГА! ТОВАРИСТВО ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА, ВІДДІЛ 83. УКР. НАРОД. СОЮЗУ

25-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВОГО ІСНУВАННЯ.

ВЕЛИЧАВИМ КОНЦЕРТОМ В ПАМ'ЯТЬ ІВАНА ФРАНКА В НЕДІЛЮ, 19. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 19, 1941) В УКРАїнській ГАЛІ, 849 НОРТ ФРЕНКЛІН УЛИЦЯ.

У концерті виступлять найкращі сили. Ювілейну промову виголосить Головний Предсідник У. Н. Союзу, Микола Мурашко. Свято пінється точно в годині 4. пополуночі. По концерті буде спільна забава для старших і молодших на горішній і долішній сали, получена з танцями.

Шановні Українці і Українки, Братства і Товариства! Маємо честь запросити Вас до участі в цій святій. Звезаємо 25-літню працю Тов. ім. Івана Франка, від 83. У. Н. Союзу. В імені його кличемо Вас! Прийдіть та звеличайте славу незабутнього вождя нашої народи. Комітет Ювілею.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ ЧЛЕСІВ У. Н. СОЮЗУ З ПРОВІНЦІ ОНТЕРІО, К'АНАДА!

Подаємо до відома, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділів У. Н. Союзу 49, 427, 432, 458, 461, 462, 464, 468, 469, 478 відбуються в такому порядку:

HAMILTON, ONT. у П'ЯТНИЦЮ, 24. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обеднання під ч. 746 Бартон ул. Іст. для членів відділу 458.

ST. CATHERINES, ONT. у СУБОТУ, 25. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обеднання під ч. 85 Гейнес евеню, для членів місцевих відділів 427 зі Сейнт Катерінес. 461 з Кроуленд, 462 з Торолд і 468 з Наагара ан де Лейк.

TORONTO, ONT. у НЕДІЛЮ, 26. ЖОВТНЯ, в год. 2.30 пополуночі, в домі У. Н. Обеднання під ч. 300 Бетірт ул. Іст. для членів відділів 49, 432, 469 і 478. Ці збори будуть получені також з концертною програмою.

OSHAWA, ONT. у ПОНЕДІЛОК, 27. ЖОВТНЯ, в год. 8. вечером, у домі У. Н. Обеднання для членів відділу 464.

На всіх вище згаданих зборах буде присутній та виголосить відповідні реферати про У. Н. Союз головний секретар Д. Галичин. На збори повинні явитись всі члени дотичних відділів. Також запрошуємо на ці збори й не-членів, та взагалі кожного, кому цікаво довідатись про працю найбільшої нашої організації, У. Н. Союзу.

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА

всім відділам У. Н. Союзу з округи МекАДУ, ПА., що

ОКРУЖНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ

які мали відбутися на 26. жовтня в Нискегонінг, Па., з важним причин є відложені до

30. ЛИСТОПАДУ 1941. РОКУ.

Окреме оголошення про ці збори на 30. листопаду буде ще подане в „Свободі“.

Д. Капітула, окружний предсідник.

УВАГА! МІЛВІЛ, Н. ДЖ. УВАГА! ЗАХОДОМ ВІДДІЛІВ 331. І 457. У. Н. СОЮЗУ

СПІЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В НЕДІЛЮ, 19. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 19, 1941)

В ДОМІ НА КАРМЕЛ РОВД.

Збори зачнуться в год. 2. пополуночі.

Проситись членів обох відділів-притибити кожному на ці збори та послухати виясненя про важні Союзові справи, які нам подасть організатор В. Загаєвич. Запрошується також і членів з доболических відділів.

Уряд відділів 331. і 457.

РОМАНА КОНЦЕРТ ПРИДАТКЕВИЧА

українського скрипака

при співучасті ПАОЛЯ ГАЛІЛІКА і акомпан. Л. КРОЛА

В НЕДІЛЮ, 9. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 9, 1941)

в годині 8:30 вечером

В ТАВН ГОЛ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

113 WEST 43rd STREET.

Програма складається з творів таких композиторів: М. Ререр, А. Дворжак і українських композиторів: В. Барвінський, Т. Якименко, М. Колада, М. О. Гавриловський (супіа) і Р. Придаткевич (соната і українська рандола).

БІЛЕТИ в ціні від 83 ц. до \$2.20 набути можна при касі Тавн Гол, перед днем концерту також у „Суріні“, Націм Базарі“, бюрі Ст. Ковбасиока, крамниці П. Стасюка, робітні Пасічника, та в Книгарні „Свободи“.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ТОВ. „МОГИЛЬНИЦЯ“, ВІДДІЛ 79. У. Р. СОЮЗУ, В НЮ ЙОРКУ

владштує

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 18. ЖОВТНЯ (OCTOBER 18, 1941)

у VOLKS LYCEUM HALL,

218-220 EAST 2nd STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок балу в годині 7:30 вечером.

Музика добірна. Вступ (включаючи Текс) 50 ц.

Уряд Братства.

БАНДИТСЬКІ РУШНИЦІ ДЛЯ БРИТАНІЇ.—Замість викидати сконфісковані рушниці в море, як це досі робилося, департамент скарбу вислав їх до Британії, де вони можуть придатися для боротьби проти німців. Декотрі рушниці й револьвери фігурували в огидних злочинах.

УКРАЇНСЬКА ЖІНКА В КОЗАЦЬКУ ДОБУ

Герейська сотникова.

Революційна атмосфера Хмельниччини це більше сприяла появи таких воєнних жінок. Серед козацького суспільства, яке заступило шляху, бачимо гідних наслідниць Борзобогатові і Ружинської. Та з тою різницею, що коли в „подвійних” цих останніх першу роль відігравали моменти особисто авантурні, в добу Хмельниччини вони мають вищий мотив — національно-патріотичний.

Пригадаймо тут хочби використаний зрештою нашими повістярми епізод з часів облоги Буши. Було це під час польського наступу в році 1654, коли Ст. Чарнецький обложив містечко Бушу на Поділлі, де замкнулась козацька залога, разом з мешканцями з околиць. Після кількох невдалих штурмів і після того як залога рішуче відмовилась піддатися, польські гетьмани наказали генеральний штурм. Один з них — Лещкоронський наказав кінноті позлазити з коней і лізти на скелю, поставити туди візники і слуг. „Довго і марно працювали поляки, — описує цю подію історик — козаки сипали на них кулями, немов градом, польські воїни падали з висоти. Буша стояла непохитна. Чарнецький спостеріг, що зі ступу, який закривав місто з одного боку, можна спустити воду; зробили греблю, вода у ставі впала. І тоді козаки змушені були з усіх боків стримувати ворожий наступ, кіннота польська злізла з коней, перейшла пішки став і кинулась на одну з веж. Козаки довго боролися це місце, чимало жовнів перебили, алеж до поляків що-години приходила свіжа сила; ім зрештою вдалося проломити в одному місці мур і вдертися до середини міста. Українці, щоб не піддатися ворогам, почали палити власні хати і вбивати один одного. Жінка вбитого сотника Завистного сіла на бочку з порохом і зі словами: „Після такого чоловіка не хочу я лишитися на поталу жовнірам” — підпалила бочку.

Приклад відважної сотникової захопив інших жінок, матері кидали в огонь і криниці власних дітей, а тоді самі кидалися за ними. До печери недалеко від міста встигли сховатися 70 жінок, але деякі з них загинули хусточками. По тих хустках ворог довідався про їх сховище і запропонував жінкам піддатися. Але жінки наполегливо відповіли на цю пропозицію стріляниною. Не бачучи наразитися на певну смерть штурмувати печеру, поляки спрямували туди течію потоку, що був поблизу і затопили печеру. Усі жінки потонули, ані одна не піддалась ворогам.

Так розповідає про цю подію історик. Може і не зовсім відповідає це оповідання дійсності, однак нагадує воно добре передає атмосферу боротьби нового козацького суспільства, не виключаючи його жіночої частини.

Пані гетьманова Ганна.

Ця атмосфера боротьби не могла не відбитися на цілому складі життя і зрозуміло, що годі в тих перших революційних роках великої епопеї Хмельниччини шукати за особливою оглядом і товариством культуру. Не був винятком і двір самого гетьмана. Знаємо, що шляхтич Хмельницький був цілком освіченою як на ті часи людиною. Чимало освічених і культурних шляхтичів знайшовся рівнож серед його найближчих помічників уже в самому початку українсько-польської війни. Роговський, Кричевський, Морозенко-Мрозовицький і т. д. мали всі цілком задовільну освіту і огляду. Але, незалежно від цього, не міг скромний козацький сотник за короткий час змінити зовнішньої обстановки свого життя, яке відповідало положенню майже самовладного монарха, яким він став уже в 1648. році. На перешкоді цьому стояли в великій мірі родинні обставини гетьмана.

Як відомо, перша жінка Богданова померла ще перед 1648. роком і він взяв собі за жінку згадану вже Чаплінську. Хоч

гетьман і полюбив з нею церковним шлюбом, але всеж становив її в гетьманській резиденції у Суботі було досить фальшиве. Вона почувалася там чужою. Діти Хмельницького, особливо старший Тиміш, її не любили. Крім цього була вона видко досить легковажна і ніяк не могла ввійти в становище дружини „князя і самодержця руського”, яким став уже Богдан. Постійну відсутність чоловіка використовувала вона лише на те, щоб заводити принагідні любові. Зрештою це послужило причиною і трагічної смерті, коли з наказу Богдана її у 1651. році повішено разом з її коханцем.

Цілковиту вже зміну бачимо в Суботі, після того як Хмельницький скоро по смерті Чаплінської оженився втретє. На цей раз узяв він за жінку козачку Ганну Филипіну. Тим своїм кроком гетьман — як каже Грушевський — „хотів без сумніву зміцнити свої звязки і свій авторитет. На місце романтичної авантюри з якоюсь польською наступив солідний звязок з поважною козацькою родиною”.

Навіть згадуваний уже Рольє мусить признати, що третя дружина гетьмана була „жінка статечна, скромна; може більш розвинена умовою як попередниці, яка запровадила деякий лад на гетьманському дворі”. І дійсно гетьманова Ганна це одна з видатніших жінок гетьманської доби нашої історії.

Не була вона вже чимсь посереднім поміж жінкою і коханкою, як її попередниці. Це вже була „пані гетьманова”, як офіційно титулували Ганну Хмельницьку. І не був це порожній титул. Навіть ті скрупи джерела, які маємо про Ганну, свідчать, що вона далеко не обмежувала свою діяльність домашніми і родинними справами. Вона зєднала собі таке довіря в гетьмана, що підчас його відсутності сама видає універсали. Історія зберегла нам один з таких універсалів „от гетьманової Богданової Хмельницької Анни”, де вона наказує „обивателям прилуцьким” не займати ґрунтів густинського монастиря. Вона покинулася тут на волю свого „малюнка гетьмана Хмельницького” і загрожувє в разі непослуху гривною в розмірі 1000 таларів, на користь державного скарбу.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Ем. Кононовича, від. 238, відбулися в неділю, 19. жовтня, в церковній галі, зарп. по відправі. Присутні всі члени і членини, старший молодіж. секції виступив на цій збірці. Рішук маєть обговорити справу ювілейного свята 20-літнього ступення нашого відділу, яке припадає 9. листопада. Задля того треба мати вже вибраних людей, що мають доповнювати та складати програму свята, щоб все було готове вчас. Наша молодіж. секція має виконати свої обов'язки, а старший має як один допомогти. Ніхто не сміє відхилитися від своїх обов'язків. Кожен член повинен обов'язково набити тикет, а всі свої родини, щоб ми всі разом з американськими представниками. Рішук кожний член повинен підчас приготування до 20-літнього ювілею приготувати також листівку для Батька Союзу — уряд: П. Мороз, гол.; П. Березицький, кас.; Н. Давискіна, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитра, від. 288, відбулися в неділю, 19. жовтня, в 1. годині пообіді. Уряд просить усіх членів, щоб вони були до дуже важкої справи. Рішук виберемо комітет до відділової збірки. За уряд: Юрій Забавчук, пред.; Дмитро Мушастий, кас.; Андрій Данилюк, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 379, відбулися в суботу, 21. жовтня, в год. 7:30 ввечір. Прийшли до Райс-у. Просити членів прийти на ці збори, бо є важкі справи до обговорення. Також просить догукати членів, прийняти вирішувати свої задоволення, в противному разі можуть бути суспендовані. Василь Пилипів, пр.; М. Федиский, кас.; Андрій Боднарчук, секр.

ВЕСТ САЙД НЬО ЙОРКУ. — Збори Тов. Свобода, від. 194, відбулися в суботу, 18. жовтня, від ч. 455 Вест 42. вул. між 9. і 10. Еленю, в годині 8 ввечір. на першій поверсі. Присутні всі члени кончені: є важкі справи. На зборах відіграв буде присутній організатор У. Н. Союзу. Присутні всі члени кончені присутні. — М. Демичук, пред.; С. Тишин, рек. секр.

ЗА УРЯД ТОВ. „ДНІСТЕР”:

Предс. С. Ковальчук, 35 Dwight St., B'lyn, N. Y. Рек. секр. Д. Чорноч, 76 E. 7th St. Фін. секр. П. Кучма, 95 E. 7th St. Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

Касир Ів. Галичани, 329 E. 5th St.

АРГЕНТИНА ЗВОЛКАЄ З ВИДАЛЕННЯМ НІМЕЦЬКОГО АМБАСАДОРА

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Д-р Кастельо, заступник президента республіки, скликав кабінет на нараду в справі „міжнародної ситуації”. Та ці, що сподівалися

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбулися в неділю, 19. жовтня, в годині 6. ввечір. в У. Н. Домі. 181-183 Файт-у. Кожний член і членини повинні прийти на мітинг і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січ. Звертаємо увагу членів, що мають довг по кількісній до У. Н. Союзу, що коли вони в цій місяці не заплатять своїх заборгованих, то такі члени будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр.; 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 15. жовтня 1941. помер у Нью Йорку, Н. Я., довголітній член Тов. „Зоря”, від. 69. У. Н. Союзу.

МИХАЙЛО БОБИК.

Тіло пох. лежить в похоронному закладенні П. Яреми, 127 Іст 7. Стр.

Похорон відбудеться в п'ятницю, 17. жовтня, в 9. год. рано, з української католическої церкви в Брукліні, Н. Я.

Присутні всі члени Тов. „Зоря” за присутності віддати останню прислугу Покійному.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

П. Забавчук, пред.

П. Мартинюк, кас.

М. Дмитрей, секр.

видалення німецького амбасадора Едмунда фон Термана, розчарувалися, бо кабінет не виніс такого рішення. Догодуються, що аргентинський уряд хоче уникнути такої драстичної акції, щоб Берлін добровільно відтягнув свого амбасадора.

ПІДПІРАЙТЕ СВОІХ БІЗНЕСМЕНІВ

БІЗНЕСИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ Бучерня-Гросерія-Делікатесен — великий електричний рефрижератор, корисний експ. 3 кімнати, низький рент, торг \$500 тижнево. Ціна \$1750 для скорого купця. Замкнено в неділю і свята. Зголоситися до: 234-40

J. T. ANSKI

17 St. Marks Place, New York City.

Tel.: GR. 3-2223

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРІЯ Я БУЧЕРНЯ. Великий „стак”. Тижнево торг \$500 і більше. Дуже добра околиця. Продається по причині слабого здоров'я. Ціна уміркована. Зголоситися до: MICHAEL YAKOVCHUK, 881 Stratford Ave., Bridgeport, Conn. Phone: 5-2708.

ДО ВІНАЙМУ: 3 кімнати, огієтрийний будинок, парове опіття, рент \$20—\$25. 238-40

34 E. 7th St. (між 2 і 3 Еве.) New York City.

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

Мені вдалося видумати НОВУ МАШИНУ. Щоб почати її вироб і продати, пошукую людей з капіталом, охочих зацікавитися корпоративним бізнесом. Зголоситися, по українськи, за задоволеною фотографією, слати на адресу: GEORGE HRYCIW, Y. M. C. A., Passaic, N. J.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.

ПАСАЖ, Н. Я.